

SVENSKT NÄRINGSLIV

Finansdepartementet	Vår referens/dnr:
Finansmarknadsavdelningen, bankenheten	15/2020
Henrik Lennefeldt	
Jakobsg. 24	Er referens/dnr:
103 33 Stockholm	Fi2019/04232/B

2020-04-20

Remissvar

Sverige och bankunionen

Svenskt Näringsliv har beretts möjlighet att kommentera betänkandet rörande Sveriges deltagande i EUs bankunion. Eftersom Sverige inte har euron som valuta finns möjligheten att ingå ett nära samarbete istället för att bli medlem.

Bankunionen är nödvändig för att säkra euroområdet finansiella stabilitet, av flera välkända skäl som nämns i utredningen. Detta innebär dock inte att det nödvändigtvis är fördelaktigt för ett land som inte har euron som valuta att delta. Anledningen är att de fundamentala bevekelsegrunderna för skapandet av bankunionen, som i sin tur kommer av en gemensam valuta, saknas.

Svenskt Näringslivs slutsats är att Sverige dagsläget bör avstå från att ansöka om ett nära samarbete. Frågan borde dock kontinuerligt analyseras. Ett nytt ställningstagande kan sedan göras vid en framtida tidpunkt. De precisa villkoren som bör vara uppfyllda är svåra att definiera idag, men euroområdets banksystem bör vara mer stabilt och bankunionen mer utvecklad. Ytterligare osäkerhet har även introducerats av krisen kopplad till Covid-19, vilket också talar för att vänta.

Det bör betonas att många av för- och nackdelarna med ett nära samarbete är svårbedömda. Nedan redogör Svenskt Näringsliv för sin syn rörande vissa av dessa frågeställningar.

Oklar påverkan på näringslivet

Det är inte uppenbart hur ett medlemskap i bankunionen skulle påverka näringslivet och dess kapitalförsörjning. Sannolikt skulle de direkta kostnaderna för myndigheter och banker bli små, vilket skulle innebära att näringslivet skulle påverkas endast i liten utsträckning på kort sikt. På längre sikt skulle dock ett medlemskap i bankunionen sannolikt innebära viss ökad konkurrens på bankmarknaden, vilket skulle gynna svenska företag och samhällsekonomin som helhet. Den viktigaste frågan är dock hur hanteringen av inhemska och utländska finansiella kriser skulle påverkas. Svenskt Näringsliv redogör för sin syn på detta nedan.

Svenskt Näringsliv Confederation of Swedish Enterprise

Postadress/Address: SE-114 82 Stockholm Besök/Visitors: Storgatan 19 Telefon/Phone: +46 (0)8 553 430 00
www.svensktnaringsliv.se Org. Nr: 802000-1858

Medlemskap innebär ett flertal svårbedömda risker och fördelar

Två av de tyngst vägande skälen till att Svenskt Näringsliv ställer sig negativt till att i dagsläget ansöka om att ett nära samarbete är osäkerheterna kring vilken finansiell risk ett deltagande skulle innebära, samt hur bankunionen kan komma att utvecklas i framtiden. Det finns omfattande kvarvarande problem i flera medlemsländers banksystem. Införandet av en gemensam insättningsgaranti, vars utformning i dagsläget är oklar, planeras också. Problemen kopplade till Covid-19 har ökat osäkerheten i båda avseenden.

Riskenivån i euroområdet banksystem är svårbedömd, vilket framgår av analysen i utredningen. Dessa risker härrör främst ur problem med att vissa banker äger en stor andel statspapper, har en hög andel nödlidande lån samt är exponerade mot den svaga ekonomin i euroområdet. Det är inte heller uppenbart om systemet för att finansiera resolutionsfonden fullt ut reflekterar denna skillnad i risk. Riskerna kommer dock att klarna mer på längre sikt, vilket talar för att en rimlig hållning är att vänta tills bilden blir tydligare. Det bör också betonas att riskerna i euroområdet inte enbart härrör direkt från bankerna, utan även från den bredare ekonomiska utvecklingen inom euroområdet, då dessa är sammankopplade.

Utöver detta råder för närvarande en stor osäkerhet rörande bankunionens utveckling. Bankunionen har enbart varit funktionell i fem år, och är inte ännu färdigställd. Utformningen av systemet för en gemensam insättningsgaranti är, exempelvis, ännu okänd. Därmed är Sveriges finansiella åtagande vid ett deltagande också okänt.

Förvisso skulle det finnas en, förmodligen begränsad, möjlighet att påverka bankunionens utformning vid ett medlemskap. Samtidigt framstår det som klokare att vänta tills denna kommit längre i sin utformning innan ett beslut fattas om deltagande, eftersom det då blir lättare att väga för- och nackdelar. Utöver detta, finns det också en risk att medlemmarna åläggs ytterligare ansvar för att hantera potentiella kostnader för problem inom bankunionen. Detta är ytterligare ett argument för att avstå från att ansöka om medlemskap fram till att läget ter sig lättare att bedöma.

En möjlig fördel med att delta i bankunionen är att Sverige i så fall skulle få tillgång till bankunionens resolutionsfond, som är betydligt större än den svenska, vid en finansiell kris. Sverige skulle ingå i ett system där flera länder delar riskerna och kostnaderna för finansiella kriser. I detta sammanhang bör det dock betonas, som utredningen påpekar, att den svenska resolutionsfondens täckningsgrad är högre än bankunionens. Huruvida det skulle föreligga en fördel med att dela resolutionsfond med bankunionens medlemmar skulle dock i hög utsträckning bero på krisens natur, samt hur de övriga medlemmarna valde att hantera den.

Om en kris drabbar enbart Sverige, skulle det bli mindre kostsamt att hantera den om vi vore medlemmar i bankunionen, eftersom medel från den gemensamma resolutionsfonden skulle användas. Samtidigt gäller också det omvända. Kriser som enbart drabbar andra länder skulle behöva finansieras ur resolutionsfonden som svenska banker är med och finansierar. Som utredningen påpekar, är det sannolikt att det kommer finnas banker i andra länder som kommer att behöva finansieras ur resolutionsfonden.

I detta sammanhang bör det påpekas att svenska banker sannolikt är mer motståndskraftiga och mindre riskfyllda än många i euroområdet, även om variationen är betydande. Sverige har även vidtagit starkare åtgärder än de flesta andra länder för att trygga stabiliteten i banksystemet. Ett deltagande i bankunionen skulle därmed kunna innebära ett ökat

finansiellt åtagande. Sammantaget gör Svenskt Näringsliv därför bedömningen att värdet av denna möjliga fördel inte bör tillmätas alltför stor vikt.

Förmodligen små konsekvenser av flyttad tillsyn

Det är svårt att väga för- och nackdelarna med att flytta tillsynen av de större bankerna till ECB. Två fördelar vore att ECB förmodligen kan samla en större teknisk expertis, och att risken för att tillsynen påverkas av bankerna minskar. Samtidigt skulle ECB ha lägre kännedom om lokala förhållanden. Denna frågeställning får därför ses som mindre viktig än de andra faktorerna.

Avstå idag, men var öppen för ett framtida deltagande

Svenskt Näringslivs ståndpunkt är således att det i dagsläget inte finns något tungt vägande skäl att ansöka om nära samarbete med bankunionen. Precis som utredningen påpekar går det inte att på förhand definiera under vilka förutsättningar ett medlemskap vore önskvärt, men Svenskt Näringslivs bedömning är att dessa inte är uppfyllda i dagsläget.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Johan Britz

Victor Snellman